

POSTANOWIENIE

5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 5 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. D. i M. S.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 14 lipca 2022 r., VI ACa 277/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z 30 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że nieważna jest umowa kredytu budowlano-hipotecznego, zawarta pomiędzy M. D. i M. D.1 a Bank Spółką Akcyjną w W..

Wyrokiem z 14 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego.

Skargę kasacyjną od wyroku wniósł pozwany bank, skarżąc wyrok w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podał jako podstawę przysądu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., który *de facto* należy łączyć z podstawą z pkt. 1.

Skarżący wskazał na potrzebę wykładni: art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 oraz art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 - wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów co do sposobu rozumienia tych przepisów podnosząc, że rozbieżności te odnoszą się do ustalenia następujących kwestii:

A) Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, umowa kredytu wyrażonego w walucie CHF, w której zastrzeżono na rzecz kredytobiorcy możliwość wypłaty i spłaty kredytu w walucie kredytowania (CHF) – z której kredytobiorca faktycznie korzystał, wypłacając część kredytu bezpośrednio w walucie CHF i spłacając go bezpośrednio także w tej walucie, z jednoczesnym umożliwieniem mu wypłaty i spłaty kredytu w innej walucie niż waluta produktu kredytowego, jest umową kredytu czysto walutowego niezależnie od tego, czy kredytobiorca skorzystał z opcji wypłaty i spłaty kredytu w walucie rodzimej? czy też faktyczna wypłata i spłata kredytu w walucie innej niż waluta kredytowania przekreśla walutowy charakter takiej umowy i nadaje jej automatycznie charakter umowy kredytu denominowanego?

B) Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu w CHF, w której już od momentu jej zawarcia zastrzeżona jest możliwość spłaty rat kapitałowo - odsetkowych bezpośrednio w walucie CHF i wypłaty kredytu w tej walucie, po wyeliminowaniu z niej, uznanych za abuzywne, klauzul przeliczeniowych: - bez wypełnienia powstałej w ten sposób luki w umowie, z zachowaniem pozostałych postanowień umownych, - poprzez wypełnienie powstałej w ten sposób luki w umowie zastosowaniem art. 358 k.c., czy też

prawidłowa wykładnia art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 prowadzi do wniosku, że eliminacja klauzul przeliczeniowych z umowy kredytu frankowego winna prowadzić do upadku (nieważności) całej umowy kredytu, z uwagi na brak możliwości dalszego jej wykonywania?;

C) Czy klauzule przeliczeniowe, których zastosowanie zgodnie z umową nie jest obligatoryjne dla kredytobiorców (z uwagi na zastrzeżoną w umowie możliwość spłaty rat kapitałowo - odsetkowych i wypłaty kredytu bezpośrednio w walucie kredytowania – CHF), mogą być uznane za naruszające interesy konsumentów i jako takie za abuzywne na gruncie art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 3 ust. 1 Dyrektywy 93/13, czy też prawidłowa wykładnia wskazanych artykułów wyłącza możliwość powoływania się na abuzywność tego typu fakultatywnych dla konsumenta postanowień, a w dalszej kolejności na nieważność umowy z tej przyczyny, z uwagi na brak obligatoryjnego związania konsumenta treścią danego warunku umownego i brak obligatoryjnego obciążenia go klauzulą przeliczeniową?

W odpowiedzi na skargę, powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie jej przyjęcia i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie jest to ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem

Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym – w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18). Zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci walor nowości. Nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, podobnie jak nie istnieje też potrzeba wykładni przepisów prawnych, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11).

Natomiast powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01). Ponadto podstawa

przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w indywidualnej sprawie, objętej skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Analiza sprawy i wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, mimo obszerności rozważań, nie daje podstaw do przyjęcia, że powyższe przesłanki zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z powołanych w skardze przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania, a przedstawione problemy prawne, dotyczące umowy kredytu, nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Zagadnienie sformułowane przez skarżącego było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienia: z 29 września 2023 r., I CSK 108/23, z 28 września 2023 r., I CSK 327/23, z 14 listopada 2023 r., I CSK 5156/22, z 17 października 2023 r., I CSK 558/23, z 27 lipca 2023 r., I CSK 6248/22 i zawarte tam orzecznictwo).

W skardze nie wykazano również, aby istniała potrzeba wykładni przepisów, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wskazywane przez skarżącego przepisy były już analizowane i oceniane w ramach przedsądu m.in. w sprawach powyżej wskazanych. Ponadto były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (w odniesieniu do art. 385¹ k.c. w kontekście dyrektywy 93/13 zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Co do skutków usunięcia z umowy klauzuli abuzywnej Sąd Najwyższy również wypowiadał się już wielokrotnie. Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca ex lege sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową

w pozostałym zakresie (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17). Skarga nie zawiera argumentów wskazujących, z jakich względów kolejna wypowiedź Sądu Najwyższego w tych kwestiach jest niezbędna.

Warto przywołać w tym miejscu wyrok Sądu Najwyższego z 28 września 2023 r., I CSK 6621/22, w którym stwierdzono, że o walutowym charakterze kredytu świadczy bezpośrednio wskazanie w umowie kwoty i waluty kredytu (CHF), oprocentowanie kredytu odpowiadające jego walucie (stopa LIBOR), możliwość wypłaty oraz spłaty kredytu w walucie obcej. Oceny tej nie zmienia fakt korzystania przez kredytobiorcę z kredytu w złotych i spłata rat w złotych, skoro wypłata i spłata była możliwa zarówno w walucie obcej jak i w złotych, w zależności od rodzaju konta na jakie środki miały być przekazane. Kredytobiorcy w tego rodzaju umowach mają bowiem bezpośrednią możliwość spłacania kredytu we frankach szwajcarskich z pominięciem przeliczeniowych tabel kursowych banku, a zapewnienie im możliwości skorzystania z zapłaty w złotych mieści się w sferze swobody umów. Nie skorzystanie z możliwości rozliczenia bezpośrednio we frankach szwajcarskich wynika wyłącznie z wyboru kredytobiorców i nie zmienia charakteru kredytu. Konsekwencją ewentualnego stwierdzenia w tego rodzaju umowach abuzywności klauzul spreadowych nie może być zatem upadek umowy, a konieczność spłaty kredytu we frankach szwajcarskich z oprocentowaniem według stawki LIBOR.

Podsumowując, w okolicznościach sprawy niniejszej sprawy nie stwierdzono kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy na etapie badania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie analizuje przy tym podstaw skargi kasacyjnej ani ich uzasadnienia, stanowią one bowiem odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Biorąc pod uwagę przedstawione rozważania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie

znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu – na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 39821 k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

(r.g.)